

Ambulanta za medicino dela v Šiški

S PORASTOM proizvodnje in z vsakim korakom tehnične napredka vnaša človek v svoje delovno okolje različne škodljivosti in strupe, ki morejo bistveno vplivati na njegovo zdravje in življenjsko dobo. Pogosti so primeri škodljivih plinov, strupenih par, kovin, organskih in anorganskih prahov, plastičnih mas, organskih topil itd. Pri tem ni prizadet le oškodovanec kot posameznik, temveč tudi njegov kolektiv. Vemo, da ima delo na človeka poleg zdravstvenega tudi socialni, ekonomski, družbeni in kulturni vpliv. Pri upoštevanju teh dejstev vidimo pred seboj delavca, ki ga moramo obvarovati pred škodljivostmi njegovega dela in delovanja okolja, tako da ga delo duševno ne ubija, da ne bo postal zaradi dela fizični invalid, da se mu zaradi dela ne bo skrajšala življenjska doba. Ti in še drugi faktorji posegajo v človekovo življenjsko okolje, vplivajo pa tudi na proizvodnjo in na uspeh ali neuspeh podjetja.

Kakor za posameznika ni vseeno, kakšno delo opravlja, v kakšnem okolju bo živel in kakšne napore bo moral prenašati, tako tudi za delovni kolektiv in za uspeh podjetja ni vseeno, kakšnega delavca bo podjetje dobilo na določeno delovno mesto, ali bo zdrav ali bolehen, ali ima fizično in moralno kondicijo, da bo delo v redu opravljal.

Tempo industrializacije prinaša ljudem čedalje več živčnih in duševnih napetosti ter čedalje več poklicnih obolenj. V evropskih državah na različnih stopnjah industrijskega razvoja je med bolniki na klinikah do 10% bolnikov, ki se zdravijo zaradi kroničnih zastrupitev, nastalih polagoma zaradi majhnih količin strupov, katerih vpliva v vsakdanjem delu ni zaslediti. Prav zato naš zakon delavca štiti tudi s tem, da morajo biti opravljeni pregledi delavcev na zdavju škodljivih delovnih mestih in periodični pregledi vseh delavcev. Opraviti jih morajo strokovni kadri za medicino dela.

Medicina dela ni nova pa-

noga v zdravstveni službi. Njena zgodovina sega v prva stoletja našega šteta med lončarje, ki so uporabljali svinčene glazure in so zgodaj spoznali hude zastrupitve s svincem. V sodobni eri atomistike je nešteto strupov, kemičnih, organskih in anorganskih snovi, nešteto je pri delu situacij, ki ogrožajo življenje in zdravje človeka, in neslutene so žarkovne in nuklearne energije, ki si utirajo pot v proizvodnjo.

Zaradi obsežnosti problematike je medicino dela treba razumeti kot medicinsko disciplino, usmerjeno k proučevanju biologije, fiziologije in psihologije delovnega človeka, k proučevanju poklicnih obolenj, poklicnih zastrupljenj in poškodb ter k zdravljenju in preprečevanju njihovega nastanka. Važna veja medicine dela je medicinska poklicna usmeritev, ki naj mladino pravilno usmeri, preden nastopi službo, in sicer v skladu s duševnimi in fizičnimi sposobnostmi človeka, ki jih določeni poklic zahteva.

Zdravstveni dom Ljubljana je v svoji enoti Šiška ustanovil specialistično ambulanto za medicino dela. V občino je prišla ta veja medicine pozno, ker še vedno manjka zanj potrebnih strokovnjakov, da bi lahko sledila hitremu porastu industrializacije.

Ambulanta bo v začetku skušala opraviti minimalni program: preglede delavcev pred nastopom na delo, pregled zaposlenih v živilski stroki, preglede na zdravju škodljivih delovnih mestih ter preglede vajencev in prosvetnih delavcev, ki jih je dolžna opraviti po zakonu. Kasneje bo program razširila, tako da bo posegel neposredno v proizvodnjo. Pri tem seveda ne bodo smele stati ob strani delovne organizacije niti tiste službe, ki imajo neposreden vpogled v proizvodnjo, namreč bodo morale najti v skupnem interesu mnoge nove oblike sodelovanja z ambulanto za medicino dela.

dr. Franc POGAČAR

Hitreje do zobozdravnika

REORGANIZACIJA zdravstvene službe v Ljubljani je najprej zajela zobozdravstvo. Zdravstveni dom Ljubljana je poslal vsem enotam zobozdravstvene službe obvezna navodila o poslovanju, ki bodo zagotovila, da se bomo

tudi občani Šiške hitreje znebili bolečin v zobeh.

Vsak bolnik, ki išče zobozdravstveno pomoč v zobnih ambulantah Zdravstvenega doma Ljubljana, mora biti še isti dan sprejet in pregledan. To je načelo, ki naj vodi zo-

bozdravstveno službo v Ljubljani. Zobozdravstvo bo treba čim bolj približati prebivalstvu. Mreža zobnih ambulant bo morala biti taka, da bo število zobozdravstvenih delavcev v sorazmerju s številom prebivalstva. Doslednejše izvajanje zdravstvenega varstva je že letos poživilo dispanzersko delo za posamezne skupine prebivalstva. Izključno varstvu šolarjev in otrok sta namenjeni ambulanti v Aškerčevi 14 in Stare pravde 2. Varstvu nosečnic in otročnic je namejena ambulanta v Streliški 14, študentom ambulanti v Ilirski 2 in v študentskem naselju, vajenski mladini pa ambulanta v Nebotičniku.

Zasedba delovnih mest v vseh ambulantah bo morala biti tako organizirana, da bo mogoče sprejemati bolnike dopoldne in popoldne. Delo v ambulantah bo potekalo v izmenah od 7. do 21. ure. Vse zobozdravstvene enote bodo morale prvenstveno uporabljati zobni rentgen v Nebotičniku, svoje rentgene pa naj bi uporabljale v nujnih primerih. Delovni čas v vseh

zobnih ordinacijah bi bil tako razporejen, da bi bila pacientom na razpolago ves dan po dva zobozdravnika; eden za otroke in eden za odrasle. Prva pomoč že organizira od 19. ure zvečer do 7. ure zjutraj v ordinaciji v Nebotičniku, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

Obvezna navodila, ki so jih dobili vsi zobozdravstveni delavci, bodo prav gotovo pozitivno vplivala na bolj sistematično delo v zobnih ordinacijah. Postrojila so tudi določbe o delovni disciplini v ordinacijah ter s tem zagotovila prebivalstvu Ljubljane in okolice, da bo hitreje dobilo zobozdravniško pomoč kot doslej. Navodila o poslovanju zobnih ordinacij so postala prvi konkretni ukrep ob reorganizaciji zdravstvene službe v Ljubljani. Zdaj leži toliko večja odgovornost na naših zobozdravnikih. Kajti od njih je odvisno, ali bodo občani bolj zadovoljni, ali pa bodo še vedno zapravljali dragocen čas pred vrati zobnih ordinacij.

B. STULAR

Zaposlovanje mladih

ŠOLSKA VRATA so se zaprta. Pred starši se je pojavilo novo vprašanje, kam z otrokom, ki je dokončal obvezno šolanje. Izbira ni velika. Večina otrok oziroma staršev se odloča za nadaljevanje šolanja, pogostoma pa tudi za zaposlitev. Kje dobiti delovno mesto za našo mlado generacijo, zlasti za dekleta in tiste, ki po končanem osemletnem šolanju ostanejo brez popolne osemletke.

Zavod za zaposlovanje že nekaj let anketira dijake osmege razreda na osemletkah, kam se nameravajo vključiti po končani osemletki. Letos se želi zaposliti v naši občini 58 fantov in 21 deklet, pri tem pa je za vse ljubljanske občine na razpolago samo 152 delovnih mest za fante, od tega pa kar 77 priučenih v gradbenih podjetjih. Še slabši je položaj pri zaposlovanju deklet, saj je tu za vse ljubljanske občine na razpolago le 21 delovnih mest. Pri tem pa nismo upoštevali visokega števila nevklučenih mladih Šiškarjev, saj se jih po dokončani osemletki ni vključilo nikamor 43, od tega 29 deklet, s končanim 5., 6., 7. razredom pa jih je ostalo brez zaposlitve 34, od tega 10 deklet. Res je, da se večina mladih odloča za posamezne kategorije poklicev, medtem ko ostanejo nekateri poklici brez naraščaja.

Delovne organizacije nimajo pravih kriterijev za sprejemanje mladih delavcev. Podjetja ne zanima čakalna doba niti socialne razmere. Še vse premalo imajo mladi delavci možnosti, da se priuče na delovnem mestu. Povrh vsega pa celo delovne organizacije, ki prijavijo potrebo po učencih in delavni-

cah, pogosto ne jemljejo teh prijav resno in dajejo staršem in učencem negativne odgovore, čeprav so prijavitelje potrebo po mladih delavcih. V naši občini so prijavitelje delovne organizacije pleskarstvo »Sloga«, šport-oprema, Pluta!, Olepšava in Megrad 13 delovnih mest za mlade delavce, to pa je zelo nizka številka, saj bi moralo gospodarstvo v modernih pogojih zaposlovati vsaj 30% priučenih delavcev.

V uk se namerava vključiti 127 fantov in 56 deklet, na razpolago pa je 218 učnih mest za fante, le 4 za dekleta. Litostroj ima sicer 112 delovnih mest, vendar sprejema v uk mladino iz širšega območja. Velike težave bodo nastale pri vključevanju deklet v uk, ker se jih večina odloča za klasične ženske poklice. Še vedno je skupina poklicev, za katero se zelo težko odločajo, tako da ji redno primanjkuje naraščaja. To so poklici mesarja, zidarja, cementarja in tesarja.

Še vedno je najmanj zaposlenih mladih ljudi iz tistih kategorij, ki nimajo popolne osnovnošolske izobrazbe. Trenutno išče prvo zaposlitev 114 mladih občanov, ki nimajo popolne osemletke. Manj kandidatov za zaposlitev je med tistimi, ki imajo srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Med njimi so številni tehniki, ki jih naše gospodarstvo gotovo potrebuje, pa vendar težko dobe delovna mesta. Potrebni bodo še mnogi notranji premiki v naših delovnih organizacijah, da bi mladi strokovnjaki lahko zasledili delovna mesta, ki jim pripadajo.

V. K.

Za mir in prijateljstvo

DVA DNI je po Sloveniji krožil turistični avtobus Ljubljana transporta z velikim slovenskim in nemškim napisom: »Za mir in prijateljstvo«. V njem je bilo 40 nasmejanih koroških mladincev iz Beljaka in Celovca, ki so kot člani komunistične organizacije »Svobodna avstrijska mladina« prišli v goste k šišenski mladini.

Že konec lanskega leta sta komisija SZDL za zunanje politična vprašanja občine Ljubljana-Šiška in občinski komite ZMS poslala napredni koroški in tržaški mladini novoletne čestitke v znamenju solidarnosti mladine vsega sveta v boju proti imperializmu, za mir in prijateljsko sodelovanje.

Pozneje so se začeli pogovarjati tudi o medsebojnih srečanjih in tako so v začetku junija prispeli koroški mladinci in mladinke na obisk k naši mladini. V nedeljo so se udeležili srečanja koroških partizanov z mladino na Veliki planini ter obiskali tudi Kamniško Bistrico. Zvečer so jih mladinci iz kluba Zgornja Šiška navdušili z našimi folklornimi plesi.

Drugi dan so bili mladi Korošci gostje mladinskega kluba v Dravljah. Sprejel jih je mladinski zabavni ansambel »Sosedje« ter takoj z veselimi zvoki ustvaril dobro razpoloženje. Tamkajšnji mladinci so nato goste seznanili s pestrimi oblikami interesne aktivnosti draveljskih pionirjev in mladine.

Draveljski mladinci so želeli koroške goste predvsem seznaniti z borbo ljubljanske mladine v času NOB. Med drugim so gostom pokazali tudi na novo odkrite grobove ilegalcev na območju sosese VI. Predvajali so jim prvi slovenski partizanski film Na svoji zemlji, ter jih nato popeljali še v muzej NOB. Tu so jim nazorno prikazali vse vrste in načine borbe malega razkosanega slovenskega naroda proti okupatorju za svojo nacionalno in socialno svobodo.

Predsednik občinske skupščine Ljubljana-Šiška Danilo Sbrizaj je priredil za mlade koroške komuniste sprejem v hotelu Bellevue ter se z njimi pogovarjal dve uri. Nato so si avstrijski gostje ogledali nekatere druge zanimivosti v Ljubljani.

Zvečer so se poklonili spomenu padlih borcev pri grobnici narodnih herojev ter se nato polni prijetnih vtisov in novih spoznanj o bližnji zgodovini slovenskega naroda ter o raznih načinih družbenopolitične aktivnosti mladine danes odpeljali domov. Pred odhodom so se s šišenskimi mladinci dogovorili o njihovem obisku na Koroškem.

Pavle ŠEGULA